

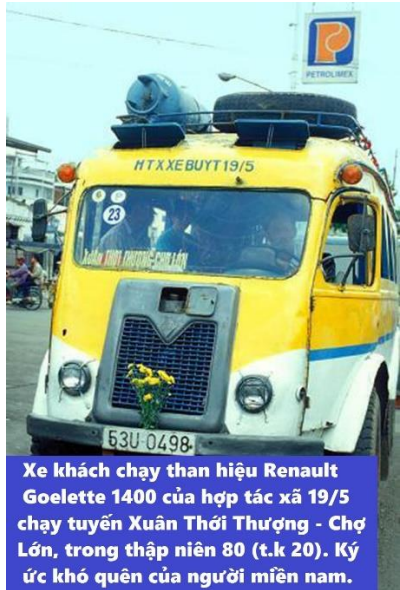
Sau Ngày ... Đại Thắng!

Hoài Nguyễn

Sau ngày “Giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước”, lúc đó cả nước phấn khởi lắm vì đã “hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân” và đang thất lạng buộc bụng để tọng vô dạ dày bo bo, củ mì... để tiếp tục “làm cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa” trong đó lấy “khoa học kỹ thuật là then chốt”... Hồi đó chưa đào tạo kịp mấy trăm ngàn “giáo sư tiến sĩ” như bây giờ nên thôi công việc khoa học kỹ thuật này ưu tiên dành cho mấy “kỹ sư Hai Lúa” đảm nhận, và dường như quá đà nên bây giờ mấy “kỹ sư” này vẫn còn “nguyên giá trị” mặc dù đám “giáo sư tiến sĩ” đông như quân Nguyên chạy đầy ngoài đường ...

Sau năm 1975, xăng dầu dự trữ ở những cây xăng miền Nam cũng như những đường ống xăng dầu từ Bắc vô Nam dần trở nên cạn kiệt... Xăng dầu trở thành mặt hàng “xa xỉ phẩm”, khan hiếm trên thị trường công khai, chỉ chui lủi ở thị trường chợ đen... Có tiền chưa chắc có xăng dầu để chạy xe gắn máy, ô tô... Bắt đầu tháng 12/1975, xăng dầu bắt đầu được cung cấp theo chế độ tem phiếu. Người dân phải “mang theo tờ khai gia đình, thẻ chủ quyền, thẻ căn cước, giấy giới thiệu của cơ quan hiện đang công tác, mang theo tiền lệ phí mỗi phiếu bốn xu để đăng ký lấy phiếu cung cấp xăng”. Chính sách tập trung quản lý các nguồn nhiên liệu và độc quyền xuất nhập khẩu vào tay nhà nước đã làm cho tình trạng khan hiếm xăng dầu trở nên nghiêm trọng. Từ năm 1976, một phần xe cộ bắt đầu bị xếp xó vì không có nhiên liệu hoặc không có phụ tùng thay thế.

Trước năm 1975 thì xe cộ nhập vào miền Nam khá nhiều với đủ các chủng loại từ Mỹ, Pháp, Nhật, Ý... nhưng rồi thiếu xăng dầu nên nhiều chiếc phải “đắp chiếu”... Nhưng nhu cầu đi lại của người dân, nhất là từ tỉnh này sang tỉnh khác vẫn còn mặc dù có phần hạn chế vì chuyện “ngăn sông cấm chợ”... “Cái khó nó bó cái khôn” nên các chủ xe đồ trước đây tìm cách cho xe chạy và Renault Goelette là một trong những loại xe đồ hạng trung hồi đó được các “Kỹ sư Hai Lúa” làm “cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật” để hóa kiếp chạy xăng dầu thành ra chạy bằng... than!

Xe khách chạy than hiệu Renault Goelette 1400 của hợp tác xã 19/5 chạy tuyến Xuân Thới Thượng - Chợ Lớn, trong thập niên 80 (t.k 20). Ký ức khó quên của người miền nam.

Nói xe chạy bằng than thì có khi nhiều người liên tưởng đến những chiếc xe lửa chạy bằng hơi nước có từ mớ mả thực dân Pháp để lại! Nhưng không! Không biết các “Kỹ sư Hai Lúa” này bằng cấp thế nào mà tìm ra “nguyên lý” là khi than được đốt trong môi trường thiếu Oxy (O₂) thì tạo ra một thứ khí là Oxit Carbon (CO) và thứ khí này tuy có thể gây ngạt chết người nhưng lại có thể là một ... “nhiên liệu” trong những động cơ đốt co xe chạy! Thế là người ta “phát minh sáng kiến, cải tiến kỹ thuật” bằng cách “chế thêm” cho chiếc Renault Goelette 1400 này một cái bình trụ bằng gang giống trụ đồng Mã Viện và gắn vào sau chiếc xe đồ của Pháp này... Than củi thì có đầy ra đó, cứ cho vào “trụ đồng Mã Viện” này, “hầm” cho nóng lên nhưng không cho cháy thành lửa ngọn mà bốc ra khí “ga”, dòng khí đốt này được dẫn tới bộ chế hòa khí (Caburator) của chiếc xe và khi khởi động thì nổ máy bình thường như xăng. Từ khi bỏ than củi vô “trụ đồng Mã Viện” này, nung nóng lên cho tới lúc bốc ra khí ga mất khoảng 1 giờ.

Hành khách đi xe này “tếu táo” là mình được đi xe có động cơ hỏa tiễn nên chắc là mau đến nơi lắm đây! Thế nhưng họ hoàn toàn mơ mộng với chiếc Renault “hỏa tiễn” này vì từ Quảng Ngãi ra Đà Nẵng khoảng hơn trăm cây số mà chiếc Renault “hỏa tiễn” này “bò như rùa” mất cả ngày trời! Không những thế chiếc Renault “hỏa tiễn” lại hay hỏng vặt khiến tài xế và “lơ xe” phải nhờ bà con hành khách xuống đẩy tụt cả... dây lưng quần! Nhiều anh nổi điên chửi thề:

- Đ.M! Đang đi xe Pháp Mỹ sướng thấy mụ nội, nay nhập cái của nợ Liên Xô này làm con mẹ gì cho xuống hố cả nước thế này chứ!

Thế nhưng chiếc Renault “hỏa tiễn” cũng có ưu điểm đấy! Nó mà chạy vào mùa lạnh thì bà con hành khách chẳng cần mang áo len, áo lạnh gì cho thêm mệt... Cố gắng đút lót cho “lơ xe” kiếm cái chỗ ngồi gần cái “động cơ hỏa tiễn” này thì cứ tưởng như đang mùa hè đỏ lửa... Còn nếu đi xe vào mùa nắng nóng thì ai cũng cố né cái lò đốt than này hoặc phải mang theo cái quạt mo cau xả nhiệt ... Xe chạy với vận tốc cực kỳ khiêm tốn, chỉ đâu khoảng 30 km/giờ nên chẳng sợ phải tai nạn giao thông... Rủi có hai xe húc nhau thì với vận tốc đó thì hành khách nào lỡ ngủ gục thì văng xuống đường là cùng! Xe lại chạy như ... rùa nên thôi, né mấy cung đường có đèo dốc và như thế thì yên tâm chẳng có chiếc Renault “hỏa tiễn” nào bị tụt dốc hoặc lật đèo!

Nói vui xe Renault “hỏa tiễn” đó mà bây giờ cho lưu thông thì CSGT chết đói vì mấy “anh hùng núp” bắn tốc độ chẳng bắn được con mẹ gì! Xe này chạy thì bà con hành khách yên tâm mà “đái đường” vì cứ chạy một hồi thì xe phải dừng lại dọc đường cho anh “lơ xe” dùng một que sắt dài khều than, chọc tro... cho than cháy tiếp. Cả tiếng mới đủ “nhiên liệu” cho xe chạy nên tha hồ mà giải quyết nỗi buồn... Chiếc Renault “hỏa tiễn” này đi ngang qua ai đi đường mà than vụn cùng tro rơi vãi dọc đường xe chạy... mà bị nó tặng vài cục than đỏ rực trước mặt thì ... phải biết... Xe này hồi ấy mấy vị lãnh đạo tăng bốc lắm là loại xe “thân thiện môi trường” vì chỉ có chặt cây rừng về làm củi hầm than thôi! Mà Việt Nam thì “rừng vàng biển bạc” mà không phải phụ thuộc xăng dầu của đế quốc nữa!

Và khỏi nói về thái độ phục vụ hành khách, bạn nào từng sống trong thời gian trước và sau năm 1975 ở miền Nam thì nhớ lại chắc ngậm ngùi! Trước 1975 thì thấy mặt khách đến là cả nhà xe bu quanh đón tận nơi, nâng từng túi hành lý, ẵm khách trịnh trọng đặt vào xe như trứng mỏng! Thế mà sau năm 1975, hành khách đi xe cứ như “giẻ rách”! Mỗi khi có việc đi xa, người dân phải xếp hàng từ nửa đêm ở bến xe, nhưng sáng ra cũng không chắc có thể mua được vé. Lên xe rồi còn phải chịu sự hành hạ của những chuyến xe già nua, cũ nát không có phụ tùng thay thế; đường sá xuống cấp không có kinh phí bảo trì. Vô phúc đi trên những chiếc xe “cải tiến thành công” từ chạy xăng sang chạy than, nếu may mắn tới đích, thì ngoại trừ hai con mắt, từ đầu đến chân của mọi hành khách đúng là qua một chặng dài “dọc đường khói bụi”!

Đó là câu chuyện của trên dưới 40 năm trước chứ bây giờ hành khách đi xe đồ thì khác xa thời ấy rồi! Nhớ lại vừa thấy buồn vừa muốn cười một thời kỳ của đất nước!

Hoài Nguyễn